

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	11
Rozdział 1. Podstawy współczesnej komunikacji lekarskiej	
[Jan Doroszewski].....	13
1. Zmiany w relacji łączącej lekarza z pacjentem i rozwój nauk medycznych.....	14
2. Komunikacja na różnych etapach postępowania leczniczego.....	16
3. Rola języka w komunikacji lekarz–pacjent.....	19
4. Komunikacja lekarz–pacjent jako system znaków.....	20
5. Ogólne cechy choroby a komunikacja lekarz–pacjent.....	21
Bibliografia.....	22
Rozdział 2. Prawda i prawdomówność w relacjach lekarz – pacjent	
[ks. Wiesław Przyczyna].....	23
1. Pojęcie prawdy i prawdomówności.....	23
2. Korzyści płynące z mówienia prawdy klinicznej.....	24
2.1. Uznanie chorego za pełnowartościową osobę.....	25
2.2. Zwiększenie efektywności terapii.....	26
2.3. Podtrzymywanie nadziei.....	27
3. Sposoby przekazu prawdy klinicznej.....	28
3.1. Przekaz prawdy w chorobie przejściowej.....	29
3.2. Przekaz prawdy w chorobie nieuleczalnej niezagrażającej życiu.....	29
3.3. Przekaz prawdy w chorobie terminalnej zmierzającej do śmierci.....	30
4. Rola empatii w przekazywaniu prawdy klinicznej.....	31
5. Dziesięć zasad przekazywania prawdy klinicznej.....	32
Bibliografia.....	33
Rozdział 3. Prawne aspekty komunikacji lekarza z pacjentem	
[Zbigniew Czernicki].....	35
Bibliografia.....	42
Rozdział 4. Wybrane psychologiczne aspekty budowania	

poprawnej komunikacji między lekarzem a pacjentem	
[Mariola Kosowicz, Marta Kulpa, Sylwia Świstak-Sawa].....	43
1. Wybrane zasady budowania poprawnej komunikacji.....	45
1.1. Umiejętne słuchanie.....	45
1.2. Sztuka aktywnego słuchania.....	46
1.3. Precyzowanie tematu rozmowy.....	48
1.4. Informacje zwrotne.....	48
1.5. Kompetentne zadawanie pytań.....	50
1.6. Empatia.....	51
2. Komunikacja werbalna i niewerbalna.....	53
3. Psychologiczne aspekty prowadzenia wywiadu z pacjentem.....	53
3.1. Praktyczne zasady prowadzenia wywiadu medycznego.....	55
3.2. Wybrane przyczyny uniemożliwiające pacjentowi otwarte odpowiedzi w trakcie wywiadu.....	57
4. Przekazywanie informacji o diagnozie.....	58
4.1. Kilka wskazówek dotyczących przekazywania informacji o chorobie.....	59
5. Uprzedzanie o swoich intencjach.....	61
Bibliografia.....	62
Rozdział 5. Socjologiczne aspekty komunikacji z pacjentem	
[Antonina Doroszevska].....	64
1. Rola lekarza (rola zawodowa) i rola pacjenta oraz relacja lekarz–pacjent w socjologii.....	65
2. Modele komunikacji medycznej.....	68
3. Kontekst społeczny komunikacji z pacjentem.....	71
3.1. Organizacja przestrzeni.....	72
3.2. Nawiązanie kontaktu.....	75
3.3. Wywiad.....	77
3.4. Ustalenie diagnozy/wstępne ustalenie diagnozy, które pozwoli na określenie dalszego postępowania.....	77
3.5. Wspólne podjęcie decyzji dotyczącej dalszego postępowania.....	78
Bibliografia.....	83

Rozdział 6. Kultura języka w porozumiewaniu się lekarza z pacjentem	
[Andrzej Markowski].....	85
Bibliografia.....	91
Rozdział 7. Innowacyjna komunikacja między medykami	
a przewlekle chorymi pacjentami [Jan Tatoń].....	92
1. Wprowadzenie.....	92
2. Znaczenie innowacyjności w systemowej komunikacji „medycyna pacjenci z przewlekłymi chorobami” w opiece zdrowotnej i społecznej XXI wieku.....	93
3. Specjalne cele i metody komunikacji lekarza z pacjentem obejmowanym opieką paliatywną.....	95
4. Jak wyjątkowy–biologiczny, społeczny i etyczny–charakter relacji lekarza i pacjentów determinuje niepowtarzalne cechy ich wzajemnej komunikacji.....	96
5. Definicja profesjonalnej komunikacji medyków z pacjentami.....	100
6. Prywatność i autonomia osoby pacjenta w praktyce skutecznej komunikacji (wskazania dla lekarzy).....	101
7. Wpływ osobowości pacjenta na praktykę komunikacji lekarz pacjent.....	102
8. Komunikacja jako metoda radzenia sobie ze stresem.....	104
9. Techniki komunikacji.....	105
10. Komunikacyjne ograniczenia pacjenta wynikające z wpływów choroby.....	106
11. Szacunek i empatia ze strony lekarza.....	108
12. Podawanie informacji o nasileniu objawów choroby lub niepomyślnym rokowaniu.....	108
13. Wskazówki dotyczące rozmowy o potrzebie dalszych badań klinicznych.....	109
14. Wywiady lekarskie–profesjonalna komunikacja do celów klinicznych.....	110
15. Edukacja terapeutyczna jako profesjonalna metoda komunikacji.....	116
15.1. Pedagogika terapeutyczna.....	116
15.2. Motywacja terapeutyczna.....	117
15.3. Wzmacnianie osobowości pacjenta do celów terapeutycznych.....	118
16. Wpływ lęku przed interwencjami medycznymi na charakter komunikacji lekarz-pacjent.....	119

17. Lepsza komunikacja lekarza i pacjenta jako szansa zmniejszenia liczby procesów o błąd medyczny.....	120
18. Podsumowanie.....	121
Bibliografia.....	122
Rozdział 8. Komunikacja w pediatrii [Marek Kulus].....	124
1. Otoczenie.....	126
2. Metody komunikacji.....	127
3. Nastolatki.....	129
4. Trudne wiadomości.....	130
Bibliografia.....	132
Rozdział 9. Komunikacja lekarza z pacjentem z zaburzeniami psychicznymi [Tadeusz Parnowski].....	133
1. Wprowadzenie.....	133
2. Ocena stanu psychicznego.....	134
3. Wywiad przedmiotowy–obiektywizacja informacji.....	136
3.1. Badanie chorego–wywiad podmiotowy–autoanamneza.....	138
3.2. Ocena stanu psychicznego.....	138
4. Kontakt z pacjentem.....	139
4.1. Urealnianie nieprawidłowych przekonań.....	143
4.2. Błędy w komunikacji z pacjentem.....	143
5. Pacjent trudny.....	144
5.1. Pacjent pobudzony.....	144
5.2. Pacjent z depresją.....	145
5.3. Pacjent z psychozą.....	146
5.4. Pacjent z otępieniem.....	147
5.5. Konsultacja pacjenta z zaburzeniami psychicznymi na oddziale somatycznym.....	148
5.6. Pacjent przyjęty do szpitala wbrew swojej woli.....	149
Bibliografia.....	150
Rozdział 10. Komunikacja w zespole terapeutycznym oraz pielęgniarki z pacjentem [Karolina Pietruk].....	152
1. Wstęp.....	152

2. Komunikacja w zespole terapeutycznym.....	153
3. Środki i systemy komunikacji.....	153
4. Komunikacja to nie tylko rozmowa–bariery w komunikacji w zespole terapeutycznym.....	157
5. Relacja pielęgniarka–pacjent.....	162
6. Komunikacja w chorobie.....	164
7. Troska w komunikacji (model.CARE).....	166
8. Postawy rodziny wobec choroby bliskiej im osoby.....	166
9. Zakończenie.....	170
Bibliografia.....	170
Rozdział 11. Holistyczne podejście do chorych na nowotwory	
[Janusz Meder].....	173
Bibliografia.....	188
Rozdział 12. Komunikacja lekarz – pacjent w opiece paliatywnej	
– wybrane problemy [Jerzy Jarosz].....	189
1. Wprowadzenie i podstawowe definicje.....	190
2. Zagadnienia szczegółowe.....	192
2.1. Światopogląd medyczny.....	192
2.2. Akceptacja–pogodzenie się z nadchodzącą śmiercią.....	194
2.3. Uporczywa terapia.....	195
2.4. Oczekiwania pacjentów.....	196
3. Podsumowanie.....	201
Bibliografia.....	202
Informacje o autorach.....	205